punkiin levähtämään. Jotakin on tehtävä, muutoin käy elämä kokonaan sietämättömäksi. Mikseivät tukkityöläiset järjesty kun heillä olisi siihen nyt hyvä tilaisuus, puutavarateollisuuden alalla vallitsevan vilkkauden vuoksi? — Niin miksi emme järjesty ja vaadi parempaa palkkaa, lyhempiä työpäiviä, puhtaampia asunto-oloja, parempaa ruokaa ja ihmisellistä kohtelua? Miksi todellakaan emme järjesty — ja vaadi...?

Epäilemättä luo saapuva kevät hyvin monen tukkityöläisen sisimpään samanlaisia ajatuksia kuin kuvailemamme puun rungolle istahtaneen nuoren miehen sieluunkin. Keväällä, jolloin luonto vapautuu talven kahleista ja lukemattomat kasvit heräävät jälleen eloon, raukkamaisinkin työläinen tuntee olevansa orja. Ja noissa rannattomissa erämaissa, joissa tukkityöläiset ahertavat, on kevään vaikutus ehkä kaikista tuntuvampi, sillä siellä suuri luonto välittömästi koskettelee ihmisen hienoimpia vaistoja — se herättää ja kiihottaa vapaushalua jokaisessa työläisessä. Mutta saavuttuaan iltasella kämppiin, työläiset unhottavat tämän ja sen sijaan, että he alkaisivat vakavasti keskustelemaan järjestymisestä, he useinkin alkavat pelaamaan korttia, jota jatkavat nukkumaan menoonsa asti. Näin ollen heidän asiansa seuraavaan päivään mennessä ei ole vähääkään edistynyt, he ovat yhtä hajanaisia ja turvattomia riistoa vastaan kuin ennekin. Vaikka heillä ei olekaan mitään muuta keinoa korjata olojaan kuin järjestyminen, sittenkään he eivät käytä tätä ainoaa mahdollisuutta hyväkseen; odottavat vaan päivästä toiseen, että joku suuri johtaja toisi heille valmiin ja elinvoimaisen union suoraan kouraan. Tällainen menettely ei saa jatkua pitemmälle, ei päivääkään enään! Ylös, veljet! Näin kevään saapuessa jokainen puutavaratyöläinen toimintaan yhteisen voimakkaan union luomiseksi "tukkijätkille" ja sahatyöläisille!

Katsokaa, kuinka Venäjän köyhälistö sodan hirmujen keskeltäkin kykeni nousemaan sortajiaan vastaan ja kukistamaan ne. Se oli suuri työ, se oli iso askel eteenpäin vapautta kohden... Ja täälläkö "sivistyneessä" Amerikassa työväki tahallaan tukahduttaisi voimakkaan vapaustunteensa ja alistuisi lampaan tavoin ruokottomimmankin riiston alle? Pankaahan "jätkätoverit", kortit hetkeksi syrjään ja ajatelkaa kerrankin oikein vakavasti. Sitten pankaa voimakas agitatsioni käyntiin keskuudessanne, ja koettakaa saada jokainen suomalainen metsätyöläinen tilaamaan oma lehtenne, Toveri. Kirjoittakaa myöskin oloistanne lehteenne herättävästi ja valaisevasti. Täten voitte innostaa tovereitanne järjestymään kautta koko laajan lännen. Kun näin toimitte jonkun aikaa, tulee teille syntymään järjestö, jonka avulla te olette saapa kaipaamianne parannuksia oloihinne.

Antti Hyrskyranta.

Kannattakaa niitä liikkeitä, jotka ilmoittavat Toverissa.

Palanen polemiikkia

Kirjoitukseni "Säästäkää terveyttänne", niin lyhyt ja vaatimaton kuin se olikin, on löytänyt tiensä Toverittareenkin. Vaan lyhyydestään huolimatta ei se ollut jaksanut sulattaa siitä kuin alkuosan. Loppu-osa oli mielivaltaisesti sensuroitu. Ehkäpä se oli Toverittaren terveydelle liian vaarallinen annos — vai?

Tarkoittaako Selma-täti oikein tosissaan, ettei meillä työläisillä ole tarpeeksi hyviä "neuvoja" terveytemme säästämisessä. Minun mielestäni niitä on liikaakin. Tarvitsee vain silmäillä vaikkapa Toverin ilmotusosastoa, tullakseen vakuutetuksi että niin on. Siellä eräässä paikassa seisoo suurilla kirjaimilla: "Älkää olko maanantaiaamu-orjia — säästäkää terveyttänne, voimaanne ja rahaanne, pesemällä viikkopyykkinne Thor sähköpesukoneella." Ja minä väitän, että tämä ilmotus on paljon sosialistisempi "neuvo" kuin kehotus sukan kutomiseen. Meidän olisi vain mietittävä keinoja, miten saisimme tuon erinomaisen pesulaitteen haltuumme, ei yksilöinä, vaan luokkana. Vasta silloin olemme oikealla tolalla.

Toimitsijamme tekevät parhaan palveluksen työväenluokalle, jos lakkaavat aikoinaan säästäväisyydellä ja sen semmoisella hassuttelemasta. Siinä touhussa voi käydä pian niinkin, että kulkeutuu ulos koko liikkeestä, kuten on käynyt esim. "Martti-sedän". Hänkin muutamia vuosia sitten kulki puolueen palkkaamana saarnailemassa miten työläisten pitäisi lakata syömästä "saframia" — terveyttään säästääkseen. Nyt hän kuuloni mukaan on kiertänyt saarnamatkoilla (ei enää puolueen palkalla) kehottaen työläisiä ostamaan maata, koska se on helpoin tie rikastumiseen. Niin siinä käypi, kun lähtee joko dollaria tai harhakuvia takaa-ajamaan. En minä tahdo ollenkaan väittää sahramin syöntiä terveelliseksi, vaan väärin on sitä sekottaa politiikkaan, jonka virheen kylläkin Toverittaren toimittaja on tehnyt, samoin kuin "Martti-setäkin" aikoinaan. Onhan aivan tarpeeksi tärkeitä ratkaisua vailla olevia yhteiskunnallisia kysymyksiä, jotka vaativat selvittelyä ja pohdintaa. Ja eläähän työväenluokka nykyään siksi vaikeissa oloissa, ettei sen kannata palkata toimitsijoita tutkimaan keittotaidetta ja terveys-oppia.

Mahdollisesti voidaan minua syyttää sukupuolen! sortajaksi, niin ei ole kuitenkaan laita. Milloin hyvänsä näen naista tai miestä, joko luokkana, sukupuolena tai yksilönä syyttömästi sorrettavan, olen valmis puolustamaan. Vaan silloin kun näen työväenliikettä, joka on minun elämäni ainoa sisältö, harhaan johdettavan, on velvollisuuteni siitä sanani sanoa, ellen tahdo pelkuri ja raukka olla.

Toivottavasti Toveritar jaksaa tämän vaatimattoman pätkän kokonaankin sulattaa, ellei, niin olkoon sulattamatta sitten, vaan palottelemisen jyrkästi kiellän. Se on oikeuteni.

Ettei minua syytettäisi sala-ampumisesta, luovun "Marietta"-nimestä ja esiinnyn oikealla nimelläni, joka on

MARIANA KOIVU.

Miltäs se nyt tuntuu

Kuten eilisessä lehdessä julaistusta Seattlen kirjeestä käy ilmi, meinaavat seattlelaiset tässä Toverin talonrakennushommassa ampua kovemmallakin kuin kuumalla ilmalla. Viisituhatta dollaria ei ole enää mitään poikasten meininkiä, varsinkaan kun siihen vielä lisää parisen tuhatta vuodessa. Se tuntuu kuin suurkaupunkilaisten homma ainakin — ainakin lupauksissa. Ja oli miten hyvänsä, seattlelaiset ovat osottaneet että heillä on ainakin tositarkotus, eikä puutu hyvää tahtoakaan. Oikeinpa tekisi mieli huudahtaa että olisipa se sama kurssi ollut vallalla silloin kun antoivat talonsa harmaaveljeskunnalle, niin tuskinpa oliiskaan nyt tarvetta uuden rakentamiselle, mutta sitä tikulla silmään, joka vanhoja muistaa. Jos kaikkialla länsipiirissä vallitsee sama kurssi kuin Seattlessakin, niin tulee kuin tuleekin Toverille talo, tulipa se sitte Seattleen tai Astoriaan. Ainoa, joka on vieläkin tärkeämpi kuin lupausten teko, on tarkka suunnitelma siitä miten luapukset voidaan täyttää, jos niinkuin täyttämisestäkin sattuisi tulemaan puhe joskus.

Mutta seattlelaiset eivät ole syöneet ennenkään sanaansa, eivätkä suinkaan ole tehneet tätäkään lupaustaan muuten kuin täyttämistarkotuksessa, joskin se tuntuu tavattoman ylivoimaiselta.

Järjestömme asioita

S. S. JÄRJESTÖN LUENNOITSIJAN SANNA KANNASTON MATKAOHJELMA MONTANASSA.

S. S. Järj. Keskusvirastosta ilmoitetaan että tov. Sanna Kannasto, on valittu järjestön toiseksi luennoitsijaksi ja tulee hän jatkamaan M. Hahlin keskeytynyttä matkaa länsipiirissä. Piirikomitea on järjestänyt hänen matkansa seuraavasti:

Huhtikuulla
Carneyville, Wyo., 10—11 p.
Bear Creek, Mont. 12—13 p.
Red Lodge, Mont., 15—16 p.
Lehigh, Mont. 17—18 p.
Geyser, Mont. 19—20 p.
Stockett, Mont. 21—22—23 p.
Sand Coulee, Mont. 24—25 p.
Butte, Mont. 27—28—29 p.

Sen jälkeen jatketaan tov. Sanna Kannaston matkaa Idahoon, Washingtoniin ja edelleen läpi koko länsipiirin.

Luentoaineita ei ole vielä piirikomitealle ilmoitettu, joten niistä emme voi mainita. Kuitenkin toivomme, että osastot järjestävät luennoitsijan matkan mahdollisimman hyvin, ilmottavat siitä paikkakunnallaan ja antavat hänelle avustustaan siinä missä sitä tarvitaan. Siten on luennoitsijasta suurin hyöty paikallisille osastoille ja koko järjestöllemme.

Toverillisesti,
Länsipiirikomitea.
k:tta Tyyni Hyrskymurto.

CANADAN S. S. JÄRJESTÖN ASIOITA

CANADAN S. S. JÄRJESTÖN PUHUJAN K. KOPILAN MATKAOHJELMA

Huhtikuulla:
Comox 1 p.
Lund 2—3—4—5 p.
Vancouver 6 p.
Port Maady 7 p.
Vancouver 8 p.
Merritt 10—11—12 p.
Phoeonoix 14—15—16—17 p.
Rossland 19—20—21—22 p.

Osastot ottakaa huomioonne muutokset jotka ovat edelliseen matkaohjelmaan tehdyt laivojen kulkuvuorojen tähden ja pitäkää huolta puhetilaisuuksien järjestämisestä.

K. K.

TEOLLISUUSLAKKO JA SOSIALISMI

Vaikka työlakko ei olekaan ainoa sosialistipuolueen menettelytapa, niin on se kuitenkin hyvin tehokas työläisten aseman parantaja jota ilman ei sosialismi voi levitä. Lakkojakin tunnemme paljon, monenlaisia ja eri kokoisia, joista laajempi ja seikkaperäisempi selvänteko ei nyt tässä ole tarpeellinen, sillä me tiedämme, että ne kaikki, paitsi yhtä, ovat kelvottomia.

Ja se yksi joka pystyy työläisten oloja ainakin välillisesti parantamaan on — teollisuuslakko. Vaikka teollisuus-lakkoaate onkin nykyään ehta syndikalistinen, eikä sosialistinen mielipide, niin huolimatta siitä, olisi se hyväksyttävä sosialistienkin taholta ja hyvä olisi, että se hyväksyttäisiin jo ajoissa, sillä vieroessamme sitä tulee se aikaa myöten synnyttämään mielessämme katkeruutta, ja on tunnettua jotta katkeruuden synnyttämää menettelytapaa me emme koskaan voi hyväksyä, emme edes silloinkaan kun olemme pakoitetut myöntämään ei oikeaksi. Nykyään on paljon sosialisteja jotka halveksivat teollisuus lakkoakin useiden syiden perusteella, joista huomatuin ehkä on se, että lakot muka yleensä varjelevat porvarillista henkeä työläisten sieluissa joiden on kiireesti jouduttava ottamaan itse tuotanto kansan omaksi. Mutta eihän porvarillisuus saa rauhaa niiden aivoissa, jotka sotivat vastaan riistäjiensä, porvarien etuja, auttaakseen tovereitaan, jos itseäänkin. Ja vielä edelleen, onhan teollisuuslakko hyväksyttävä sosialismille tien raivaajana kun tiedämme, ett'ei sosialismin laajakantoista ja syvämietteistä valtio-oppia voida levittää keskuudessa sellaisten, jotka suorittavat väsyttävän pitkiä työpäiviä ja ansaitsevat riittämättömän pientä palkkaa, eikä sosialismiin voi syventyä vielä nekään jotka muodostavat tuon suuren työttömäin armeijan. Ei sosialismi leviä silloin kun viheliäisyys vallitsee, senhän näemme siitäkin kun sosialistipuolueen jäsenmäärä laskee aina huonoina aikoina, siksipä onkin työläisten kohtalo korjattava ja se korjaus tapahtuu liian hitaasti ja kovin työläästi, jollemme sitä toimita teollisuuslakon avulla.

Työläisten taloudellisen aseman parantaminen ei onnistu ammatti-, vaan teollisuuslakkojen avulla. Tosin tehdään vielä nykyään paljon lakkoja ammattijärjestöjen perusteella, mutta ne eivät vastaa tarkoitustaan, ne eivät pysty olemaan tarpeeksi vaikutusvoimaisia, ne voivat olla kyllin tehokkaita ärsyttämään, vaan ei taivuttamaan työnantajia, jotka ovat järjestyneitä. Pienet lakot ovat pakoitetut murtumaan, jos vaan ne näyttäytyvät työnantajan etuvastaisina, ne särkyvät aivan varmasti, sortamina lujan ja rikkaan työnantajaliiton, joka on perustettu Chicagossa 11—29—1903, sen nimi on "Citizens Industrial Association of America", sen tunnuslauseena on: "Ei sopimusta union virkailijain kanssa. Emme hyväksy myötätuntoisuuslakkoa, emmekä unioita". Noiden sanojen takana seisovat Yhdysvaltain työnteettäjät yksimielisesti. Tuo liitto on hyvin rikas, sen sisäänkirjoitusmaksukin on $275. ja jäsenen täytyy maksaa kuukausittain 50 senttiä aina jokaisesta työläisestään. Sen liiton rikkaus on arviolta noin $200,000.000, sen kannattaa pitää yllä uniovastaisia tiedemiehiä ja sanomalehtiä, se kykenee palkkaamaan tarpeeksi paljon pyssyhurttia ja skääppejä särkemään pienet lakot, mutta mistään ei sekään saa riittävästi luopioita särkemään teollisuuslakkoa, joka voipi seisauttaa kokonaisen tuotantohaaran, käsittäen miljoonittain lakkolaisia.

Teollisuuslakko on loogillinen taistelutapa ja sen lisäksi tehokas jos se tehdään oikealla ajalla. Työläisethän ovat työvoiman kauppiaita, joiden ei ole soveliasta myydä työvoimatavaraansa mitättömän pienestä hinnasta, vaan heidän pitää odottaa työvoiman kallistumista, joka tulee luonnollisesti tapahtumaan sitä pikemmin mitä useampia on sitä odottamassa. Niinhän kapitalistitkin tekevät, etteivät osta työvoimaa silloin kun se kauppa ei kannata. Kapitalistit lakkaavat ostamasta työvoimaa aina silloin kun yhteiskuntaa oksennuttaa tavaran paljous, se on heille edullista. Työläisten on lakattava myymästä työvoimaansa silloin kun yhteiskunta halajaa tavaraa, silloin ei lakko kestä kauan, sentähden kun yhteiskunta ei voi pysyä pystyssä ilman tavaran tuottoa. Luulisi nyt niinkin, että työläiset eivät voi tulla toimeen ilman työntekemistä, mutta että niin ei ole, sen tulemme näkemään panikkien aikoina. Soveliaana aikana tehdystä teollisuuslakosta on jatkuva ja lisääntyvä hyöty työläisille palkan saannissakin (jos sivuutammekin työpäivän lyhennyksen), siten, kun "sivistynyt" maailma tarvitsee jatkuvasti jonkun vissin määrän valmistettua tavaraa, mutta kun lakon aikana pysähtyy tavaran valmistus minkä verran — niin sen saman verran suurempi on työvoiman kysyntä sitte lakon jälkeen — siitä on tulos, että työläiset huomatessaan hinnan nousseen työvoimalle, joka on heissä, eivät alistu matelemaan kapitalistien nöyrinä orjina, vaan pyrkivät vapaiksi, toisten arvoisiksi yhteiskunnassaan ja koko maailmassa.

On helppo otaksua, että teollisuuslakon avulla nostettu työläisten palkka ei tulisi hyödyttämään työläisiä, sentähden kun elintarpeet kallistuisivat myöskin, mutta niin ei asianlaita ole. Esim. Englannissa nousivat työpalkat v. 1893—1913 ja saman ajan kuluessa työläisten elintarpeiden hinta ei noussut, vaan aleni. Yhdysvalloissa on sentään ollut päinvastaista. Täällä on v. 1907—1915 kuluessa työpalkan elintarpeiden ostovoima laskenut kymmenellä prosentilla. Saadaksemme selvän siitä kuinka elintarpeiden hinta ja palkka vaikuttavat toisiinsa, täytyy tuntea kolme järjestöä, nim. elintarvetrusti, työnantajainliitto ja työväen unio. Hyvin järjestetyllä työväen uniolla, kamppaillessaan noita kahta edellistä vastaan, on perinpohjainen voima, jota toisilla ei ole. Työläiset pystyisivät nykyään täällä nostamaan palkkojaan kolme kertaa suuremmiksi ja samalla aikaa laskemaan elintarpeiden hintoja puolella, ja vaikka palkat yleisesti kohotettaisiin kolmenkertaisesti ja eläminen laskisi, niin vielä sittenkin tekisi kapitalistit voittoa. Ei siis tarvitse pelätä, että elintarpeet ehdottomasti nousevat palkan kanssa.

Pelätyin puoli teollisuuslakossa on se, että siihen osaaottajat ovat vaaralle alttiit ja, että lakkolaisia tarvitaan auttaa sivustakin. Myönnettävä on, että lakkolaisista loukkaantuu ja kuolee joku silloin tällöin, mutta sellaiset vahingot ovat hyvin harvalukuisia sattumia verraten siihen mitä lakottomina aikoina työtä tehtäessä tapahtuu. Esim. Californiassakin viime vuonna kuoli tapaturman kautta viisi jokaisesta tuhannesta työläisestä, ja niidenkään joukkoon ei ole laskettu niitä jotka ovat jääneet kitumaan. — Ja ne rahat jotka me olemme luovuttaneet lakkoavustuksiin, merkitsevät melkein yhtävähän kuin ei mitään sen summan rinnalla minkä meiltä kapitalistit ovat vieneet työmailla.

Tössu koko vuosik. $1.25
ilmestyy säännöllisesti 12-sivuisena, ollen siis suurin suomalainen pilalehti koko maailmas- [illegible] Osote näin:
LAPATOSSU,
Box 553. Superior, Wis.

ENSILUOKAN
KAUPPATAVARAA
yleinen hinta ja hyvä palvelus, on meidän motto Tulkaa katsomaan, huomaatte sen todeksi
Union Pacific Coal Co.
HANNA. WYO.

T:ri K. Pitkänen
Suomessa tutkinnon suorittanut lääkäri. Vastaanottotunnit 10—12 e. p. p., 2—4 ja 7—8 j. pp.
Iltasin ja sunnuntaisin tarpeen mukaan.
BUTTE, MONTANA

Ne, jotka ovat ryhtyneet lakkoaatetta halveksimaan, tahtovat mennä äärimäisyyksiin kuvaillessaan vain sitä surkeutta mikä lakoissa on, mutta eivät harkitse mitään joka olisi hauskaa. Onhan ilmeistä se että lakko virkistää työläisten sielu- ja seuraelämää parantaen henkistä sairautta, mikä meissä koneellisesti liikkuvissa — aivan elämältä kuolleissa raukoissa on ilmeistä aina normaaliaikoina. Lakkolaiset suorittavat paljon sellaisia urhon temppuja, joista lehdet ja aikakauskirjat kertovat koristetuin kirjaimin, rahvaan lapset ja vanhukset mielenkiinnolla keskustelevat ja suloäänisimmät raisemme sankarilauluja laulavat.

On myönnettävä, että teoll.-lakkoaate on syndikalistinen mielipide ja sinänsä pysyy niin kauan kun sen sosialistit hyväksyvät — ja myönnettävä on sekin, että nykyisin teoll.-lakkoa saarnaavat henkilöt menettelevät joskus vallan sopimattomastikin, mutta tavathan ovat riippuvaisia ainoastaan kasvatusluonteesta eivätkä periaatteesta.

Paul Omann.

*

Toveri Omanin kirjoituksessa on lukuisia harhakäsitteitä, joi-

---

Arminen-Aaltio: Englantilais-suomal. sanakirja

(Jatk.)

Siihen nähden, ovatko suomenkielisten hakusanojen englantilaiset vastineet oikeita ja tarkkoja, ei voi myöskään kirjalle antaa tunnustusta, jos vaatimukset asetetaan vähänkään korkeammalle. Tietysti on minun todistettava väitteeni. Myönnettäköön kuitenkin, että jotkut väitteistäni ja todisteluistani voivat olla väittelynalaisia.

Esim. sanalle hankkija on Arminen-Aaltiossa annettu ensimäiseksi vastineeksi "procurer". En pidä tätä oikeana, sillä procurer ainakin täällä Yhdysvalloissa käytetään yleisesti samassa merkityksessä kuin "pimp" s. o. "ilotyttöjen hankkija" ja minusta on hankkija-sanalla paljon tärkeämpiäkin merkityksiä.

Hape on käännetty sanalla "acid". Käännös on virheellinen, sillä hape ei merkitse happoa (acid), vaan happea (oxygen). Lönnrot tosin kääntää sanan hape myöskin "syrlighet" (hapoke), mutta sitäkään ei voisi kääntää sanalla acid. Muuten, kuten olen jo aiemmin huomauttanut, koko sana olisi aivan hyvin joutanut jäädä pois.

Myöskin hapoke sanaa kääntäessä on kampastuttu. Tätä sanaa, joka on kemian alaan kuuluva, tuskin käytetään muuten kuin yhdyssanoissa, rikkihapoke, typpihapoke, arseniikkihapoke jne., ja käännetään tällöin -ous päätteellä, siis: sulphurous acid, nitrous acid, arsenous acid; Arminen-Aaltiossa käännetään vain selittävästi "underoxidized acid".

Harjottaa liikettä on käännetty "carry on (l. follow) a trade", mikä todellisuudessa merkitsee: harjottaa jotakin ammattia; harjottaa liikettä merkitsee englanniksi "carry on business".

Onnistuneina ei myöskään voida pitää sanoja practitioner ja practician sanan "harjottelija" vastineina. Edellinen merkitsee tointaan harjoittavaa lääkäriä tai lakimiestä j.n.e., mikä on toista kuin harjoittelija; jälkimäinen sana on taas melko harvinainen.

Harkkorauta on Arminen-Aaltiossa käännetty "cast iron". Käännös ei ole oikea, sillä cast iron merkitsee valanta- l. valurautaa ja harkkorauta on käännettävä "pig iron". Harkkorauta ja valurauta eivät suinkaan ole samaa.

Harmillinen on käännetty myöskin "irksome". Tässä merkityksessä on sana irksome vanhentunut eikä sitä niin ollen saisi ottaa mukaan. Irksome merkitsee nykyään vain: väsyttävä, pitkäveteinen.

Sana helm, merkityksessä pannunhattu, on jossakin osassa Englantia käytännössä oleva murresana. Yhdysvalloissa ei sitä siinä merkityksessä tunneta.

En käsitä mitenkä heimokansa sanan voisi kääntää sanoilla "kinsman, relation, affinity", kuten Arminen-Aaltiossa tehdään. Ajattelin ensin että kinsman voisi olla painovirhe ja että tarkotus on ollut sanoa kinsmen, mutta kun myöskin relation sana on yksikössä, tuntuu siltä, että tekijät todella ovat tarkoittaneetkin käyttää yksikköä. Kinsman joka tapauksessa on väärä käännös, tulisi olla: kinsmen; relation myöskin tässä merkityksessä on suurissakin sanakirjoissa merkitty harvinaiseksi. Affinity ei myöskään voi merkitä heimokansaa.

En kirjoittaisi koskaan heinänaika, vaan heinäaika. Lönnrotissa kyllä on myöskin heinänaika, mutta merkityksessä "heinän kasvun aika". Arminen-Aaltiossa sitävastoin on käytetty heinänaika merkityksessä "heinänkorjuu-aika" ja käännetty "mowing season".

Clear-sighted ei voi koskaan merkitä "heleäsilmäinen", kuten A.-A:ssa väitetään.

Henkivakuutan käännetään A.-A:ssa "insure my life". Taas horjahti se tieteellinen tarkkuus, sillä henkivakuutan on vain insure, ja insure my life merkitsee "henkivakuutan itseni" (tai paremmin: vakuutan henkeni).

Daintiness on väärä käännös sanalle "herkku", sillä daintiness merkitsee "herkullisuus".

Kielimiehinä en olisi odottanut tekijäin eksyvän käyttämään sellaista ruotsinvoittoisuutta kuin "herrani" (ruots. min herre); suomalainen sanoisi: hyvä herra.

Väärin on kääntää hikihatussa "dripping of sweat". On sanottava "dripping with sweat", vai miten maisterit Arminen ja Aaltio? Dripping of sweat merkitsisi "hien tippuminen".

Himoton on käännetty (vieläpä ensimäiseksi) sanalla "impassionate". Tämä sana on kuitenkin kuollut (käytännöstä pois jäänyt) sana, joten sen ottaminen tällaiseen pieneen sanakirjaan todistaa kaikkea muuta kuin tieteellistä tarkkuutta.

Hippiäisestä on "tieteellisellä tarkkuudella" A.-A:ssa tehty peukaloinen, muuan toinen pieni lintu, joka vaikka pieni kuten hippiäinenkin, on siitä kuitenkin tarkasti erotettava. Hippiäinen on "golden-crested kinglet" eikä "wren", kuten A.-A:ssa väitetään.

Flock merkityksessä "hiude, hiutale" on harvinainen, jossakin Englannin murteessa käytetty sana ja sellaisenaan olisi ollut hyljättävä.

Drench merkityksessä hukuttaa on "obsolete", s. o. käytännöstä pois jäänyt ja sellaisena kelvoton otettavaksi tällaiseen sanakirjaan.

Huomauttaa on käännetty m. m. sanalla "point"; pitäisi olla "point out". Verbi aggress (hyökkään) on harvinainen ja olisi sellaisena pitänyt jäädä pois.

Hälisen on käännetty "make noise", pitäisi ehdottomasti olla "make a noise"; sama koskee sanaa hälytän. Samaten on hälyytän käännetty "sound alarm", tulisi olla sound an alarm, tai: sound the alarm.

Coeval ei merkitse "ikäinen", vaan "samanaikuinen". Sana loathful, joka on annettu ensimäiseksi vastineeksi sanalle "ilkeä", on amerikalaisissa sanakirjoissa merkitty harvinaiseksi.

Illastaa on käännetty "entertain with supper"; tulee olla "entertain at supper". Parempi kuin ilopäivä olisi kai muoto ilonpäivä, jota m.m. Cannelin käyttää. Samaten on isotella paljon yleisempi ja vakiintuneempi kuin isostella. Arminen-Aaltiossa on kuitenkin vain jälkimäinen eikä edellistä ollenkaan.

Istuallaan en kääntäisi koskaan "in the sitting position", kuten A.-A:ssa, vaan: in a sitting position.

Istutus olisi etusijassa ollut käännettävä sanalla "planting"; "plantation" voidaan käyttää vain merkityksessä: istutettu alue, tilus.

Isän rakkaus olisi ensi sijassa ollut käännettävä: a father's love, fatherly love, Love of one's father, jolla se A.-A:ssa käännetään, merkitsee: rakkaus isään(sä).

Contemptible merkityksessä "ivallinen" on sanakirjoissa merkitty käytännöstä pois jääneeksi. Sen sijaan olisi voitu käyttää sanaa contemptuous.

Chit on aivan sopimaton ottaa ensimäiseksi vastineeksi sanalle "itu", sillä se on tässä merkityksessä perin harvinainen, oikeastaan käytännössä vain jossakin Englannin murteessa.

Sana laukku on käännetty m. m. "packsack"; tällaista sanaa ei kuitenkaan löydy mistään, suuristakaan sanakirjoista.

Lauseenjäsen on käännetty myös "part of speech". Käännös on virheellinen, sillä part of speech merkitsee "sanaluokka".

Sana wide merkityksessä "laveus" on sanakirjoissa merkitty harvinaiseksi, joten sen paikka ei ole tällaisessa pienessä sanakirjassa.

On väärin kääntää lehti sanalla "foliage", sillä foliage merkitsee lehdet, lehdistö, eikä koskaan lehti.

Väärin on myöskin kääntää leijailla "float in the air"; sillä se merkitsee "leijailla ilmassa"; float yksinään merkitsee "leijailla".

Fledge merkityksessä "lentokykyinen" on merkitty suurissa sanakirjoissa ristillä, joka on kuoleman merkki; pienemmissä sitä ei tapaa ensinkään, lukuunottamatta tätä "tieteellisesti tarkkaa", Arminen-Aaltion sanakirjaa. Sama koskee sanoja lank ja lanky merkityksessä "lepsuinen".

Kaukana tieteellisestä tarkkuudesta on sekin, kun A.-A:ssa leppälintu käännetään "ladybird, ladybug". Leppälintu on lintu, mutta ladybug on muudan kovakuoriainen, jonka kirjakielen hyväksymä nimi on leppäterttu. Leppälintu tämän kovakuoriaisen nimenä on kokonaan murteellinen.

En voi yhtyä A.-A:n tekijöihin siinäkään, että levykatto olisi käännettävä "shingle roof", sillä pärekattoa ei kukaan kai sanoisi levykatoksi.

Tätä tällaista tarkastelua voisi jatkaa vielä pitkälti, tarvitsematta mennä tuon viidenkymmenen sivun alueen ulkopuolelle, mutta sopinee jo heittää tähänkin. Lisää voidaan esittää tuonnempana siinä tapauksessa, jos olisi olemassa niin kovapäisiä ihmisiä, etteivät edelläolevan perusteella vielä olisi päässeet täysin selville siitä, että tämä Arminen-Aaltion sanakirja on vähintään yhtä kaukana tieteellisesti tarkasta sanakirjasta kuin Ryssän Niku on tällä hetkellä Venäjän valtaistuimesta.

Kolmanteen kysymykseen: ovatko englantilaiset vastineet sellaisia, että ne todella ovat käytännössä Yhdysvalloissa, täytyy suurelta osalta myöskin vastata kieltävästi. Se, että tekijät ovat lähteinään ilmeisesti käyttäneet sanakirjoja, jotka ovat laaditut Englannissa käytetyn englanninkielen pohjalla, on eksyttänyt heidät tuon tuostakin antamissaan vastineissa antamaan etutilan Englannissa käytännössä oleville sanoille ja jättämään Yhdysvalloissa olevat yleiset sanat joko kokonaan pois tai ainakin toiselle tilalle. Edellä on jo mainittu tapauksia, joissa on käytetty ainoastaan joissakin Englannin murteissa tunnettuja sanoja. Sellaiselle yleiselle sanalle kuin kauppa (merkityksessä kauppapuoti) ei ole ensinkään annettu Yhdysvalloissa jokseenkin yksinomaisesti käytännössä olevaa vastinetta store, vaan ainoastaan Englannissa käytetty shop, joka Yhdysvalloissa merkitsee työpajaa. Kalossi sanan vastineissa on ensin annettu kaksikin eri muotoa sanasta "galoche", jota Yhdysvalloissa tuskin tunnetaan, ja vasta viimeisenä täällä yksinomaan käytetty sana "rubber". Ja niin edespäin samaan tapaan. Tätä englantilaisuuteen kallistumista osottaa osaltaan sekin, että A.-A:ssa paikoittain viljellään Englannissa käytännössä olevia oikeinkirjoitusmuotoja Yhdysvalloissa vallassa olevien tilalla. Niinpä esim. käytetään kirjassa muotoa reflexion, mutta jätetään Yhdysvalloissa yleinen reflection muoto pois. Kun kuitenkin teos on nimenomaan Amerikan suomalaisia varten laadittu, olisi ollut johdonmukaisempaa aina ja kaikessa asettaa myöskin Amerikassa käytännössä oleva kieli ja sen eri muodot etutilalle.

Vielä on tässä Arminen-Aaltion sanakirjassa havaittavissa muudan piirre, joka ansaitsee mainitsemista. Siinä nimittäin tuon tuostakin annetaan ominaisuutta ilmaisevien suomalaisten nimisanojen vastineeksi pitkiä -ness päätteisiä englantilaisia sanoja, jotka kyllä kin näyttävät pulskilta ja kunnioitusta herättäviltä, mutta joissa on se paha vika, että niitä tuskin kukaan missään käyttää. Joitakin niistä kyllä saattaa löytää suurista sanakirjoista (joihin muuten kootaan kaikki käytännöstä pois jääneetkin sanat sitä nautintoa varten, että sitte saataisiin merkitä ne ristillä, kuolleiksi ja haudatuiksi), toisia ei edes niistäkään. Sellaisia A.-A:ssa käytettyjä sanoja kuin accentedness, unaccentedness ja accentlessness, jotka kaikki esiintyvät sivulla 110, ei tämän kirjoittaja ole onnistunut erityisellä "hunttauksellakaan" löytämään mistään sanakirjoista. Juttu näihin pitkiin -ness päätteisiin nimisanoihin nähden on sellainen, että ne pyritään englanninkielessä aina kiertämään, missä siihen suinkin vain on tilaisuutta. Lausetta sellaista kuin "tavun korottomuus vaikuttaa sen, että ..." ei suinkaan käännettäisi A.-A:n ohjeiden mukaisesti "the unaccentedness of the syllable has the effect that...", vaan joko "the syllable not being accented..." tai "there being no accent on the syllable..." tai siihen suuntaan. Sanaa "breadlessness" esim. joka A.-A:ssa annetaan ainoana vastineena sanalle leivättömyys, tuskin koskaan löytää missään käytettynä (vaikka sen tosin löytää otettuna laajoihin sanakirjoihin), vaan se käännettäisiin joko sanoilla "lack of bread" (leivän puute), "there being no bread" tai jotenkin muuten.

Vielä olisi syytä kosketella tässä Arminen-Aaltion kehutussa sanakirjassa joihinkin muihinkin puoliin, joissa mielestäni olisi sanomisen sijaa, mutta lienee edelläsanottukin jo riittävä jokaiselle arvostelukykyiselle ihmiselle osottamaan, kuinka kaukana tämä teos on siitä täydellisyydestä ja tieteellisestä tarkkuudesta, jonka porvarilehtemme koettavat kehaisussaan uskottaa olevan sille ominaista. Voimme sivuuttaa sellaiset epäjohdonmukaisuudet kuin esim. suomenkielisten sanojen oikeinkirjotuksen horjuvaisuuden, eri sanoille annetun tilan epätasaisuuden (jossa sanan yleisen tärkeyden olisi tullut olla yksinomaan määrääjänä eikä mitenkään muitten näkökohtien), hakusanoissa paikoittain esiintyvän väärän aakkosjärjestyksen jne.

* * *

Siinä Synoodan ilmotuksessa, jossa tästä Arminen-Aaltion sanakirjan ilmestymisestä ilmotetaan, sanotaan juhlallisesti:

"Se suuri kokemus, joka tri Armisella on sanakirjatyön tekijänä ja toiselta puolen se kirjailija- ja kielimiesmaine, joka maisteri Aaltiolla on, ovat takeena, että tämä Suomalais-Englantilainen Sanakirja on täysin pätevää ja täysiarvoista, eikä mitään hapuilevaa kokeilutyötä."

Me sosialistit olemme jo aikoja sitte ottaneet ohjeeksemme sen elämänkokemuksen, että ei pidä luottaa mihinkään sellaisiin abstraktisiin asioihin kuin on esim. jonkun henkilön kirjailija- ja kielimiesmaine, vaan kukin työ on punnittava yksinomaan todellisen arvonsa perusteella. Synoodalaistenkin olisi ensin sopinut vakuuttautua, oliko tämä kyseessäoleva työ todella "täysin pätevää ja täysiarvoista" eikä mennä vain umpimähkään jonkin lievemmin sanottuna sangen epäilyttävän kielimiesmaineen perusteella kehumaan täysin päteväksi ja täysiarvoiseksi työtä, jonka jo tällainen maallikkomieskin kuin allekirjoittanut pystyy osottamaan arveluttavan "reikäiseksi". Mitästä sitten oikeat ammattimiehet.

Mutta "opiksi koiralle kylmä sauna".

Spectator.